

Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Γραφείο Επικοινωνίας
Τομέας Προώθησης
και Προβολής

Τηλέφωνο: 22894304
Ηλ. Διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy
Ιστοσελίδα: www.ucy.ac.cy/pr

ΣΥΝΤΑΞΗ: ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΑΝΑΓΗ

31 Οκτωβρίου 2018

ΣΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΑΝΤΕΛΗ ΒΟΥΤΟΥΡΗ, ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ, ΑΠΟΝΕΜΕΤΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ (ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ)/ΔΟΚΙΜΙΟΥ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ 2017.

Βραβεύεται για το έργο του "Ιδέες της σκληρότητας και της καλοσύνης: Εθνικισμός, σοσιαλισμός, ρατσισμός (1897-1922)

Στον συγγραφέα και Καθηγητή Νεοελληνικής Φιλολογίας, Παντελή Βουτουρή, Πρόεδρο του Τμήματος Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου, απονεμήθηκε ομόφωνα το Κρατικό Βραβείο Μελέτης (Μονογραφίας)/Δοκιμίου για τη Λογοτεχνία, για το έργο **«Ιδέες της σκληρότητας και της καλοσύνης: Εθνικισμός, σοσιαλισμός, ρατσισμός (1897-1922)»**, (εκδόσεις Καστανιώτη). Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού για τα Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας για εκδόσεις του έτους 2017 έγινε από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Το βραβείο θα επιδοθεί από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστα Χαμπιαούρη σε ειδική τελετή, η οποία θα πραγματοποιηθεί στις 12 Δεκεμβρίου 2018, ώρα 7:00 μ.μ., στο Κινηματοθέατρο Παλλάς.

Το βραβευθέν βιβλίο αξιοποιεί σε μεγάλο βαθμό υλικό και αρχειακά τεκμήρια τα οποία προέκυψαν από το ερευνητικό πρόγραμμα του Καθηγητή Παντελή Βουτουρή, *«Ιδεολογίες στην Ελλάδα: Εθνικισμός, Ρατσισμός, Σοσιαλισμός»*. Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου κατά την περίοδο 2011-2012.

Το βιβλίο *«Ιδέες της σκληρότητας και της καλοσύνης»*, ένα, εν πολλοίς, άγνωστο κεφάλαιο της ιστορίας των ιδεών στην Ελλάδα, απέσπασε, τον Ιούνιο του 2018 στην Αθήνα, το Πρώτο Βραβείο Δοκιμίου για το 2017 του ηλεκτρονικού περιοδικού για το βιβλίο και τις τέχνες «Ο Αναγνώστης».

Σκεπτικό βράβευσης Κριτικής Επιτροπής Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας 2017:

Στη μελέτη του ο Παντελής Βουτουρής πραγματεύεται από μια ιδιαίτερη σκοπιά καίρια ζητήματα της ιδεολογίας του Μεσοπολέμου. Θέμα του είναι η απήχηση που βρήκαν στους διανοούμενους της εποχής οι θεωρίες της ευγονικής, οι ιδέες της σκληρότητας, η φιλοσοφία της δύναμης και οι θεωρίες για το δίκαιο του πολέμου και το δικαίωμα του ισχυρού να επικρατεί επί των ανίσχυρων. Ο συγγραφέας ανατρέχει στις πηγές αυτών των ιδεών, τον Νίτσε, τον Μαξ Νορντάου και τη θεωρία του εκφυλισμού, τον αισθητισμό και την εξιδανίκευση του κάλλους, τη διάκριση ανάμεσα σε υγιείς και ασθενείς ή σε φυλετικά ανώτερους και κατώτερους. Οι ιδέες της σκληρότητας γοήτευσαν εθνικιστές και σοσιαλιστές, προοδευτικούς και συντηρητικούς. Η επίδρασή τους διαπιστώνεται σε λογοτέχνες από ολόκληρο το ιδεολογικό φάσμα. Ο συγγραφέας προπάντων επισημαίνει ότι δεν πρέπει να κρίνουμε ετεροχρονισμένα και με ανελαστικά κριτήρια τους υποστηρικτές της «σκληρότητας», αλλά πρέπει να τους δούμε στο ιστορικό πλαίσιο μιας ταραγμένης εποχής για την Ευρώπη και ιδιαίτερα την Ελλάδα που έδινε έναν αγώνα ύπαρξης. Η προσήλωση στο έθνος και η ιδέα του εθνικισμού έπαιρνε διάφορα πρόσωπα στη φαντασία σημαντικών συγγραφέων και ποιητών, σοσιαλιστών ή εθνικιστών, όπως ο Κωστής Παλαμάς, ο Πέτρος Βλαστός, ο Νίκος Καζαντζάκης, ο Ίων Δραγούμης. Το βιβλίο του Παντελή Βουτουρή ξεχωρίζει για τον άρτιο και συστηματικό τρόπο με τον οποίο προσεγγίζει ένα «δύσκολο» θέμα, το οποίο, παράλληλα, ως αντικείμενο έρευνας, αποτελεί πρωτότυπη επιλογή.

Σύντομη Περίληψη βιβλίου:

Στα τέλη του 13ου αιώνα εισβάλλουν και ευδοκούν σε μian ηττημένη και ταπεινωμένη Ελλάδα οι νέες ιδέες της σκληρότητας: οι αφορισμοί του Φρειδερίκου Νίτσε για τη δύναμη, τα δόγματα του κοινωνικού δαρβινισμού για το δικαίωμα του ισχυρού να υποτάσσει τους ανίσχυρους, και οι εμπνευσμένες από τον Joseph Arthur Comte de Gobineau και τον Huston Stewart Chamberlain φυλετικές και ευγονικές θεωρίες. Κατά τη διάρκεια της εικοσιπενταετίας ανάμεσα στους δύο ανυπολόγιστους σε καταστροφές πολέμους [1897-1922], κορυφώνεται το δημοτικιστικό κίνημα, αναζωπυρώνεται η Μεγάλη Ιδέα, αναβιώνει ο μεσσιανισμός, εκδηλώνεται ο εθνικός διχασμός και αναλαμβάνονται σταυροφορίες για την ανόρθωση της χώρας, την κάθαρση και την αναγέννηση τόσο της πολιτικής όσο και της πνευματικής ζωής. Πρόκειται για μια περίοδο, με άλλα λόγια, δοκιμασίας και μεγάλων ιδεολογικών αναμετρήσεων. Το βιβλίο αυτό εντάσσεται στο σχετικά ανεξερεύνητο -στην ελληνική βιβλιογραφία- πεδίο της ιστορίας των ιδεών και εστιάζει στις σημαντικότερες ιδεολογίες της εποχής: τον εθνικισμό, τον σοσιαλισμό και τον ρατσισμό. (Από την παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου)

Σύντομο βιογραφικό συγγραφέως Παντελή Βουτουρή:

Ο Παντελής Βουτουρής είναι Καθηγητής της Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, Πρόεδρος του Τμήματος Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, και Προσωρινός Διευθυντής του Ερευνητικού Κέντρου Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Σπούδασε Μεσαιωνική και Νεοελληνική Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης όπου υπέβαλε και τη διδακτορική του διατριβή με επίσημη Καθηγητή τον

Δημήτρη Ν. Μαρωνίτη. Δίδαξε Νεοελληνική Φιλολογία στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης (1991-1993) και ως Επισκέπτης Καθηγητής στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (χειμερινό εξάμηνο 1999-2000), στην Ακαδημία της Βαρκελώνης στα μεταπτυχιακά μαθήματα του Alexis Eudal Sola, στο Κέντρο Βυζαντινών Νεοελληνικών και Κυπριακών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Γρανάδας και στο Τμήμα Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Ρώμης La Sapienza (εαρινό εξάμηνο 2000).

Έχει δημοσιεύσει δώδεκα βιβλία και πολλές μελέτες για τη λογοτεχνία, κριτική, και ιστορία των ιδεών του 19ου και του εικοστού αιώνα.

Ενδεικτικά βιβλία:

- Ως εις καθρέπτην... Προτάσεις και υποθέσεις για την ελληνική πεζογραφία του 19ου αιώνα, Αθήνα, Νεφέλη 1995.
  - Η συνοχή του τοπίου. Εισαγωγή στην ποιητική του Ανδρέα Εμπειρικού, Αθήνα, Καστανιώτης 1997.
  - Αγαπημένε μου Ζαρατούστρα. Παλαμάς Νίτσε, Αθήνα, Καστανιώτης 2006.
  - Ιδέες της σκληρότητας και της καλοσύνης. Εθνικισμός, σοσιαλισμός, ρατσισμός (1897-1922), Αθήνα, Καστανιώτης 2017.
  - Ο ερωτικός Παλαμάς, Αθήνα, Μελάι 2018 [ανθολόγηση, εισαγωγή]
-